

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 15. GRUDNIA R. 1797. W PIĄTEK.

Z Berlina 7 Grudnia.

W poniedziałek, to jest d. 4 była w zamku Krolewskim pierwsza proba żałobney kantaty, mającey być exekwowaney w kościele katedralnym przy uroczystym pogrzebowym obchodzie ś. p. N. Krola.

Onegday Krol JMśc dawał audiencyą Posłom Elektora Saskiego Hrab: *Zinzendorf*, Elektora Hannowerskiego Baronowi *Steinberg* i Stanow Połnocney Ameryki *P. Adams*. — Tegoż dnia po południu Krol JMśc z częścią familii swojej tudzież Xiążęciem Brunświckim, X. Hessen Kasselkim, Xięciem następcą Oranii, X. Wilhelmem Brunświckim i X. Neuwidzkim oglądali w zamku paradną sale żałobną.

Wczoray wieczorem Poseł Elektora Saskiego Hrab: *Zinzendorf* miał audiencyą u Krolowej panującey.

Medalierowie *Loos* i *Abramson* zrobili medale na pamiątkę śmierci zeszłego Monarchy i wstąpienie na tron terażnieyszego.

Z Wiednia 6. Grudnia.

Arcy-Xiáže Palatin zatrudniał się oglądaniem woyska pospolitego ruszenia różnych odległych komitatow Węgierskich i d. 26 Listopada do *Budy* przybył.

Officyaliste celnego w *Triescie* Pana *Heldenwerth*, Cesarz JMśc zaszczycił złotem medalem przez ręce Gubernatora krajowego Hrab: *Brigido*, za rekognoskowanie dokładne nieprzyziaciela w czasie wojny i rapporta wierne, co znacznie dopomogło Pułkownikowi *Kasimir* do szczęśliwych, czynności wojennych.

Z Brunn 6. Grudnia.

Jak tylko wiadomość o zamianie ratyfikacyi traktatu pokoju w *Rastadt*, do *Wiednia* przesłana będzie, zaraz woyska Cesarskie odbiorą rozkaz wkroczenia do krajow Włoskich, co w 4. kolumnach skutecznionym będzie. Pierwsza pomarszerunie przez *Roveredo* do *Werony*, druga przez *Cismone* ku *Bassano* i *Padwie*, trzecia przez *Palmanuova* do *Wenecyi* a czwarta przez *Pantaffel* do *Treviso*. — Wielu bogatych *Mediolańczykow* po skutecznionym sprzedaniu dobr swoich, w krajach *Auftryackich* chce osieść.

W *Wiedniu* zaraźliwe choroby między kotami panują, w 8. dniach do 2000 ich zdechło, liczne są przykłady, że osłabione spadają z dachow i zabijają się. — W akademii otwierano niektore, i znaleziono żółtą wodę w żołądku i wnętrznosci spalone.

Z Londynu 24 Listopada.

W wielu sironach Krolestwa, Damy patryotki zatrudniają się teraz wyszywaniem lub malowaniem sztandarow, pod kteremi korpusy ochotników służyć mają i te po poprzedzającym poświęceniu są tym korpusom oddawane. W *Ramsgate* Pani *Towshend* tamteyszym woluntaryuszom przy następującey mowie na polu sztandar oddała.

Mości Panowie!

„Woluntaryusze z *Ramsgate* dawno już i sprawiedliwie mieli szacunek przynależący się wojennym zasługom, dobremu sprawowaniu się, odwadze i patryoty-

zmowi. Uważać zawsze będę jako nay większy honor, że mogę poświęcić temu korpusowi sztandar, na którym się pędzel moy wprawiał. Jakożkolwiek to zdaie się być szczupłym darem, iest przynajmniej okazaniem nayrzetelniejszym przywiązania do was i wysokiego szacunku będących wspólnym uczuciem wszystkich mieszkańców miasta i okolicy. Oby się wam podobało zrobić mi honor w przyjęciu tego sztandaru odemnie, a ia tylko wskazuje powszechne życzenie mówiąc, że przez was w każdym zdarzeniu do ogólnego szczęścia kraju użyty będzie.,,

Po odpowiedzi kommanderującego oficera, Proboszcz mieysca P. *Harwey* brat Admirala poświęcił sztandar, zachęcając ochotników do odwagi, gdyby Francuzi wylądowanie przedsięwzięli.

P. *Pretymann* brat Biskupa w *Lincoln*, będący dawniey nauczycielem P. *Pitta*, został kanonikiem kościoła katedralnego *S. Pawła*. Towarzystwo dla ratowania ludzi utonionych, i tych, co się na własne targnęli życie, sześciu osobom szczęśliwym w ratowaniu takowych ludzi, dało złote medale w nadgrode.

Między Damami towarzyszącemi Krowi na polowanie, znajdują się *Lady Lade* i Pani *Duffield* równie w tym zręczne isk *Lady Salisbury*.

W *Trim* w Irlandyi oskarżone 3 osoby o zdradę kraju: *Burke*, *Mackronn* i *Conolly* sami się dobrowolnie przyznali sądowi do wszystkiego i inkwizycyę uftaży. Adwokat ich równie iako i sędzia korzystając z tego, starali się przytomnych w znaczney liczbie zgromadzonych przekonać, iż żaden buntownik czynnego oka i surowości prawa uycić nie może, przeto nie powinni siebie i swych familii w niebezpieczeństwo podawać, trzem zaś więźniom uczynili nadzieję, że przez

względ na ich szczerosc łaski Krola spodziewać się mogą.

Wypis z Gazety Angielskiej (Courier de Londres.)

Zdaie się, że Francuzi rozbroili swoje okręty, czekając poki nie zaczną wielkiego uzbroienia. Powszechnym iest mniemaniem, iż chcą przyjąć systemat mogący bardzo szkodzić handlowi Angielskiemu, to iest: że uftąpią swoich fragat kupcom chcącym ie zamienić swoim kosztem na statki Korsarskie. Plan takowy potwierdziłby dawne zdanie, że Dyrektoryat zadecydował się, straszną z nami prowadzić wojnę. Zasyłając pomoc osadom oddległym fregatami, zatrudniałby się tylko zachęcaniem swych Korsarzy, którzy przy tak znaczney rozległości brzegow Francuzkich i Hollenderskich znacznieby z czasem szkodzili tak obszernemu handlowi iak iest w Brytanii. Systematu takiego nie potrzeba letko ważyć, iak się z początku małym bydz zdaię. Jeżeli *Algier* przez swoich Korsarzy przymusza wszystkie mocarstwa Europy do płacenia sobie haraczu, iakieżby nam szkody nie wyrządzała na Oceanie niezmierna liczba Korsarzy nieustannie czynnych, i ze wszystkich portow w rozległości 500 mil wypływających. — Z drugiey strony zamknawszy dla Anglii wszystkie prawie porty Eropy, odbył iey towarow umniejszy się, przez co handel iey znaczną szkodę poniesie. Dyrektoryat spodziewa się, że plan ten doprowadzi go niemylnie do sposobow politycznych, przez ktore przedsięwzięt złamać w naszych ręku berło morza, to iest: wprowadzenia w kraj nasz przedzey lub późniey odmian rządu Skutek takowego planu, zdaie mu się bydz pewnym, i tym chętniey się go chwyta im bardziey z interessami iego skarbowymi zgadza się. Wiemy dobrze, że łatwo

jest omylić się w takowych spekulacjach, lecz zapominać nie potrzeba, że wszystkie sposoby nadzwyczajne a nawet niepodobne, których Republikanie Francuzi używali, nad wszelkie nadzieie udawały się.

*Wypis z Morning Chronicle
(Kroniki ranney.)*

Stan terażniejszy rzeczy oczywiście dowodzi tę prawdę nie raz w pismach opozycyjnych wzmiankowaną: Ze pokoy prędki i chwalebny żadną miarą zawarty być nie może przez ludzi trzymających teraz ster rządowy w kraju naszym. Niema wątpliwości, iżby odmiana onych skłoniła rząd Francuzki do zmoderowania swych pretensyi, zważając iaki teraz duch panuje w obydwóch radach, które statecznie i wyraźnie rozróżniają naród Angielski od jego rządu, to jest ministrów; okazując tyle dla pierwszego względów i szacunku ile przeciw ostatnim zastarzały nienawiści.

Francya nie może zapomnieć, że to są ci sami ministrowie, którzy od początku rewolucyi, okoliczności żadney nie opuścili, dla miotania przeciw niej wszelkiego rodzaju obelg; że to są ci sami, którzy usiłowali okropną klęskę głodu do niej wprowadzić i że się iawnie z tego haniebnego chętpili życzenia. Pamiętają Francuzi czas ow, w którym słowo *głód* z słodyczą z ust P. Dundas płynęło i wszystkie peryody P. Pitta zdobyło. Przypominają sobie zabiegi ich i wpływ do woyny w *la Vendée*.

Francuzi byliby więcej niż ludzie, gdyby mogli z temi samemi negocyować Ministrami z tą szczerością z jakąby z osobami im obojętnemi traktowali. Pogardzają talentami naszych ministrów, a sprawowanie się ich, z obrzydzeniem wspominają.

P. Pitt wzywa nas patetycznym spo-

sobem, abyśmy wszystko poświęcili, co tylko mamy ulubionego, bezpieczeństwo naszych własności, a nawet życie nasze, lecz dla czego; abyśmy go i kolegów jego w ministerium utrzymali!

Nie będziemy ziednoczonym narodem, jeśli Krol nie wysłucha powszechnych życzeń większej części narodu, jeśli do rady nie wezwie, nie mówię już ludzi doświadczeńszej moralności, ale przynajmniej wyższych talentów, niżeli ci, którzy dotąd w radzie jego zasiadają. W ten czas dopiero w jedności szczerzy ponieśli byśmy ofiary jakichby od nas rząd wymagał, gdyby pretensye Francuzow były ambitne i nieumiarkowane. — W ten czasby Irlandya nawet z nami się łączyła. — Jesteśmy zdania P. Nicols mówiącego: „Gdyby mnie się radzono iakich potrzeba użyć środków dla utrzymania narodowego interessu, nie wahałbym się powiedzieć. — Najpierwszy i nayszyteczniejszy środek jest, oddalenie Ministrów terażniejszych, i ich współpracowników; bo poki będą na urzędach, nie ma nadziei do pokoiu z Francją. Inni Ministrowie skutecznieby traktowali, a gdyby dzieła swego nie dokonali, w ten czas naród przekonałby się o potrzebie woyny, okazałby swe męztwo i na wszelkie przygody chętnie wystawiałby się &c. &c.

Z Paryża 23 Listopada.

Oto jest osnowa Proklamacyi Dyrektoryatu Wyk: do Francuzow d. r. *Française* R. 6. (20 List.)

Obywatele!

Interes Rzplitey ostatni wam jeszcze nakazuje tryumf. Po niezliczonych boiactwach zwycięzami, nie pozostał wam tylko uśmierzenie nayszyteczniejszego, i nayszyteczniejszego z pomiędzy wszystkich, nieprzyjaciela.

Dyrektoryat Wyk: żąda powszechnie-

go pokoju; żąda go dla was, i dla Europy, ale od roku już i więcej zacięty ten nieprzyjaciel rzuca się wszędzie, nadaremny szefem zagłusza gabinety, głośno pokoy proponuje, a sekretnie do wojny poddyma, udaje że chce jedną ręką przygasić iey pochodnią gdy ją drugą zapala; posyła z okazałością Pełnomocników pokoju, a odrzuca wszystkie do niego zbliżające środki. Wiadomy wam ten nieprzyjaciel, wskazuje i mianuje go powszechne obruszenie wasze, że to jest gabinet Londyński. Ze wszystkich rządów Europejskich, rząd Angielski największą ku nam tchnie nieprzyjaźnią. Nie przeciw Francuzkiej tylko wolności rząd ten konspiracyą kieruje; wymierza ją przeciw wszystkim częściom świata. Mowcie Amerykanie, którzyż są wasi prawdziwi Panowie; powiedzcie nieszczęśliwi Indianie jakimi sposobami rząd ten ufundował u was ucisk; a wy nieszczęśliwi jeszcze Europejczycy, niewinni mieszkańcy Frankonii płaszczyzn i Alpów Noryjskich, niezliczone ofiary klęsk wojennych, powiedzcie kto był najgorętszym podżegaczem tej wojny niszczącej, w której więcej miliona ludzi padło trupem, w której niezmierne skarby iak w przepaść pograżone zostały. Na placach zwycięstwa wzrok pokoju nie upatruje teraz tylko nędzę, żałobę powszechną, i obszerną rozpacz! O toż w takowych okolicznościach gabinet Londyński odkrywa przed zasmuconą Europą, iż w niczym tak okropnego spustoszenia nie uczuł. Słuchajcie mowy Ministrów iego. „Nasze dochody,“ mówią oni, nieprzeftawały się ulepszać; Przemysł nasz narodowy nabył wzrostu nowego, a handel nasz rozprzestrzenił się nad swe granice. „Jeśli Miniſtrowie prawdę powiedzieli, Mocarstwa Europejskie co za strasza dla was

nauka! Jakiż to jest ten rząd którego interes zasadza się na waszych zatargach, który iedynie owoce z nich zbiera, który się z klęsk waszych żywi, przez nędzę waszą uszczęśliwia, skarby swoje pomnaża i łupami się narodów pasie?

Widoczna jest rzecz, że ten Gabinet powinien pragnąć wojny, bo go woyna wzbogaca. Jednakże rząd ten waży się w swych nowych manifestach i mowach z okazałością mianych, obwiniac Francją o nienasycone łakomstwo! a nie wspomina o tym, iż Anglicy pierwsi zaburzyciele wyspy naszej *S. Domingo*, bez wytrzału zagarneli osady Hollandyi swej przecie natenczas aliantki i żąda zatrzymaania tych zaborow, które prawnemi nazywa, i przemawia ieszcze do Europejskich mocarstw o ambicyi narodu Francuzkiego!

Jasno się okazały teraz postępowania Francuzow, względem innych narodow; czcze wzmiankowania nie potrafią onych zaciemnić. Jeśli Rzplta Francuzka zabezpiecza sobie granice od natury przeznaczone, jeśli w tym punkcie poprawuje błędy dawnego rządu, odrzuca iednak z wzdargą zabory obce temu wielkiemu zamiarowi; nie uciska Państw drugiej rangi i słabszych mocarstw; nie zamysła swych aliantow obdzierać; wierna jest swym przyjacielom; karze swe nieprzyjacioły bez nienawiści; a wspaniała z natury niema nawet nienawiści dla narodu Angielskiego, i żaden ministrowe we Francyi nienawidzący lud Angielski chwalonym nie był. Każdy się iednak na to zgadza we Francyi; że jest pamiętny *Toulon*, *Dunkierka*, *Quiberon*, *Vendée*, że jest nienawidziane i przeklinate okrucieństwo, i nieszczerosc Ministrów W. Brytanii; ubolewa każdy nad niepojętym zaślepieniem Anglikow, pozwalających im zupełnie sobą powodować.

Tak wielkie niesprawiedliwości wo-

łaią o pomste. Dla przyspieszenia iey macie Francuzi nie mało środków, nayprędzszy i naydogodniejszy was, iest wylądowanie w Angli, niestychane sukcessa przyzwyczaiły was do ważenia za nic przeszkod i niebezpieczeństw. W takowych przedsięwzięciach samo imie armiow waszych rokuie wam tryumfy, a słuszność sprawy iest onych rękoynią. Nie inż pora naygraować się z projektow, takowych i roztrząsania środków. W stanie w jakim są teraz Francuzi, wola ich względem Anglii zapewnia zwycięstwo. Niechże armia Angielska idzie inż dyktować pokoy w *Londonie*! i tam także republikanie będziecie mieli posiłkowych i tam także znajdziecie ludzi nie mało, ktorých rozum nie iest do tego stopnia obłąkany, iżby nie czuli niesławy jaką rząd imie Anglika pokrywa i tam także znajdziecie tysiące ludzi wspaniałych, walczących zdawna dla otrzymania reformy Parlamentu, i tam także znajdziecie niezmierną liczbę rzemieślnikow pragnących pokoy, ktorých woyna do nędzy przywiódła. Umieią oni ważyć na szali rozumu swe potrzeby, mające manifesta, i chimere podboiow, i tam także znajdziecie naród Irlandczykow, naród ięczący od lat tylu w ucisku i dźwigający z boleścią ciężar rządu.

Idźcie waleczni Republikanie! pod takową wroźbą wspieraycie iednomyślne życzenie narodu, kierowani od Bohatyra, który was nie raz na drogę zwycięstwa prowadził, poniesiecie za sobą wszystkich w świecie dobrze myślących pokłaki i serca; idźcie przywrócić wolność na morzach; położcie sprawiedliwe granice nieograniczoney ambicyi rządu tego, burzącego kray własny i świat; zabezpieczcie spokoyność Rzplitey Francuzkiej, i Europy: ten iest wielki zamiar do ušku.

tecznienia wam zostawiony. A że teraz nawet rząd W. Brytanii zimną krwią naśmiewa się z zaburzeń lądowych, i cieszy się z swoich dostatków; kaźcie mu przypłacić stosownie do sprawiedliwości część kosztow tey woyny, którą chciał uwiecznić. Wie on dobrze, iż mogłby ją zakończyć, gdyby tylko przemowił do Rzplitey Francuzkiej ięzykiem zrozumianym i szczerem.

Obywatele! oto są uczucia wasze przez Dyrektoryat wyk: wyrażone. Tenże duch powoduie wiernych reprezentantow waszych. Nadaremnie gabinet Londyński wycieńcza usiłowania swoje dla wzniecenia między niemi nieufności i niezgody; lub przeświadczenia, że tego dokazał. Dzień 18ty *Fructidor* zniszczył wpływ Angielski, i od tego dnia pamiętnego, członki obu Rad i Dyrektoryatu wystawiają widok przyiemny iedności nayscisleyszey. Ach! wszakże patryoci wszyscy ieden tylko interes mają. W całej Rzplitey iedna iest tylko opinia i iedno życzenie. Woyna z gabinetem Londyńskim powszechnym iest hasłem Francyi. Co za chwała dla armii Angielskiej iest przeznaczona! pokazać ją tylko, dosyć iest dla niej. Ach! dla zapalenia rycerzy naszych antuzyazmem niezwyjęzionym! dosyć iest przypomnieć im świetne ich dotąd dzieła. Przez nich troykolorowy sztandar we Włoszech i nad morzem *Egejskim* powiewa. Po tylu zwycięztwach, coż mowy i słowa przydać mogą do zapalu żołnierzy Francuzkich? Głos oyczyzny i pamięć dzieł własnych są dla nich dostateczne.

Dyrektoryat wyrokiem swym nakazuje ogłoszenie tey Proklamacyi w całej Rzplitey i we wszystkich iey armiach &c.
(Podpis) *Revelliere - Lepeaux* Prezydent.
Lagarde Sekretarz generalny.

Z Strazburga 29 Listopada.

Listy z *Bazylei* zawierają tylko opis czynionych w różnych miejscach honorów Gen: *Buonaparte* w czasie jego przejazdu. Rozmawiając w *Bazylei* miał powiedzieć: „Przejeżdżając przez Szwajcaryą dwie tylko prawdziwe Rzplite znalazłem, to jest *Genewę* i *Bazylię*”, a potem „gdyby nie zwycięstwa Francuzów Szwajcaryą była przeznaczona przejść w panowanie obce lub pod najtwardszą oligarchią”. Bazyliyczycy tym bardziej są kontenci z okazanych im przez *Buonaparte* grzeczności, bo ich na drodze nie wszędzie okazywał. W istocie uniknął wszelkich honorów które w *Genewie* i *Bazylei* przyjął, szczególniej jednak w *Bernie* i *Soloturnie*. W tym ostatnim mieście nie chciał nawet wysiąść z karety. W *Bernie* przyjął dość zimno deputacyą witającą go na granicy. Mówią, że gdy się zapytał Pana *Wurstembergera* jednego z deputowanych *Berneńskich* „co nowego”, ten mu odpowiedział: „Coż ci można Generale powiedzieć, — tyś sam zdarzeń politycznych tworca, o tobie wszędzie mówią.

Gen: *Dufour* na czele sztabu generalnego garnizonu *Huningen* w tych słowach przywitał wodza armii *Włoskiej*: „Równie iak ty *Buonaparte* jestem kochankiem wolności, lecz daleki od tego, ażebym ci zazdrościł, że jesteś przez nią nad wszystkich przenoszony, wyrażam ci w szczerości serca podziwienie nad twoimi wielkimi czynami. Nie będę cię porównywał do *Turenniusza* i *Montecucullego*, sprawiłeś, że o nich zapomniano. Przedstawiam ci moich współkollegów broni armii *Niemieckiej*, przywiązanie ich do ciebie, równie jest nie obojętne iak twoja więźność jest sprawiedliwie nabyta. Często bardzo przejęci antuzyzmem do

wiadując się o twoich pomysłnościach, wołaliśmy: „Niech żyje Rzplita! niech żyje *Buonaparte*”. Te okrzyki z największym zapalem wszyscy przytomni powtórzyli, a Generał odpowiedział kromnie i czule: „Komplement ten nie mnie, lecz żołnierzom armii *Włoskiej* przynależy. — Uważano, że *Buonaparte* jest chudy i blade, co z prac jego ustawicznych pochodzi. Podróż zaś w dzień i w nocy ciągle z *Mediolanu* odprawiana jest dowodem, że zdrowie jego nie jest osłabione.

Od granic *Włoskich* 24. Listopada.

G. *Buonaparte* iadąc z *Udine* do *Mediolanu* d. 30. Października przybył do *Mantui* i tegoż ieszcze wieczora miał długą konferencyą z Administracyą i muncypalnością. Potym kazał sobie okazać plan kanału mającego łączyć obydwie jeziora, zrobiony przez *Matematyka Mari* i plan drogi między *Mantuą* i *Peschiera* — z obydwóch ukontentowanie swoje okazał. Nazajutrz wydał ordynans, ażeby woyska *Francuzkie Cisalpińskie* i legiony cudzoziemskie wystąpiły dla obchodzenia uroczystości pogrzebowey po G. *Hoche*, na ktorey się sam znajdował. — Zatrudnił się potym oglądaniem flotylli G. *Baste*, i miejsca za *Mantuą* leżącego, gdzie się *Poeta Łaciński Virgiliusz* urodził. — Na pamiątkę jego, z rozkazu G. *Buonaparte* wystawiają tam wspaniały monument. — Reszte dnia wódz *Francuzki* przepędził na oglądaniu fortyfikacyow *Mantui*, wieczorem na krotki czas na teatrze okazał się, a d. 2 Listopada puścił się w dalszą podróż do *Mediolanu*. — Dyrektoryat *Cisalpiński* wydał wyrok d. 2. Listopada przyłączając formalnie kraj *Mantui* do *Rzeczypospolitey*.

Wyjeżdżającemu Gen: *Buonaparte* d. 17 z *Mediolanu* do *Rastadt*, Obywatel *Sarbelloni* towarzyszył.

Wojska Francuzkie powoli ustępują z Weneckiego w kraie Cisalpińskie, zmierzając ku Francuzkim granicom. Jednakże kolumna z 15,000 wojska w *Wenecyi* i okolicach tego miasta pozostanie aż do przybycia armii Cesarzkiej. — Inna kolumna od 10,000 wojska najwięcej z Cisalpinów i legionów Cudzoziemskich składająca się, pod kommandą *G. Fiorella* do Romanii ciągnie, z powodu zaszyłych zatargów między Rzpłtą Cisalpińską i dworem Papieżkim nie chcącym pierwszej uznać.

Wielu mniema, że ta Rzpłta w nie najlepszym jest także porozumieniu z dworem Sardyńskim. Drukowane w *Mediolanie* pisma, wiele mocnych rzeczy przeciw niemu zawierają, przytaczając pretensye Rzpłtey do Lombardyi Piemontckiej. Niektóre nawet Włoskie gazety wyraźnie donoszą, że Rzpłta Cisalpińska Królowi Sardynii wojnę już wypowiedziała.

Gen. *Serrurier* kommanderujący w *Wenecyi*, przez urządzenia potrzebne, stara się tam utrzymać spokojność publiczną. — Trzech Kommissarzów Cesarzkich już do tego miasta przybyło.

Wyspy Weneckie mające zostać przy Francuzach, słychać, że na 4 departamenta podzielone zostaną. *Korfu* będzie się nazywać departamentem *Corcyra*. *Cefalonia*, departamentem morza *Jonskiego*. *Zante*, departamentem morza *Egejskiego*. *Cerigo*, nie ma jeszcze nadanego przezwiska, gdyż starożytne *Cythera* przyjętym nie będzie.

Poruszenia Republikańskie ciągle trwają w Marchii *Ankony*. — W *Loretto* znowu obraz N. Panny znayduie się, mówią, że jest tenże sam, który tam był dawniej, lecz nie wiemy w jakim się sposobie na powrót dostał, jest równie licznie jak przedtym odwiedzany.

Fłotta Francuzka składająca się z 6ciu

liniowych okrętów i 1 fregaty pod kommandą Vice Admirala *Brüey*s mając na sobie 4,000 lądowego wojska, do kanału wyspy *Callamotta* przy *Raguzie* zawinęła.

Z *Laibach* 24 *Listopada*.

Listy z *Sebenico* d. 2. t. m. pisane donoszą o mocnym trzęsieniu ziemi, które się tam 31. *P.* października czuć dało.

Do portu *Raguzy* d. 30. *P.* października zawinęło 5. Francuzkich fregat, na których było kilka millionów liwrow w pieniądzach i wiele kosztownych rzeczy w *Wenecyi* zabranych. — Wkrótce potym eskadra ta miała do *Tulonu* popłynąć.

Z *Rostadt* 25. *Listopada*.

Buonaparte miał konferencyą z *G. Meerfeld*, który przywiózł ratyfikacyą Cesarza traktatu pokoju. — Onegdaj odwiedzał Generała *Augereau* w *Offenburg*. W zamku 27 pokoiów zajął, też same w których w R. 1714. mieszkał Marszałek Francuzki *Villars*, gdy z Posłem Cesarzkim Xięciem *Eugeniuszem* traktował.

Teatr zamkowy urządzany jest od *O. Emery* Dyrektora teatru w *Strazburgu* i d. 3. *Grudnia* reprezentacye na nim rozpocząć się mają. — Małe i nieludne nasze miasto wcale teraz nie jest podobne do siebie. — Komissya policyi bardzo dobre urządzenia porobiła. Wszystkie gry hazardowne są zabronione &c.

Legacya Francuzka składa się tylko z 5. osob, Niemiecka zaś deputacya więcej iak z 100 osob. — Z strony Elektora Kolońskiego przyjechał tu Hrabia *Erbach*. Od W. Mistrza Maltańskiego Hrabia *Trüchses*. — Następca Xiąże *Leiningen* osobiście ma przyjechać.

Z *Carlsruhe* 25. *Listopada*.

Dziś przybył tu długo oczekiwany kuryer z *Sztokolmu* *Ludwik Peyron* Major i przywiózł z sobą nietylko Order dla Margrabiego Badenckiego i Xięcia następcy

przy zamęściu Krolowej Szwedzkiej dany, ale też i ratyfikacją kontraktów małżeńskich. — Hrabia *Fersen* umyślnie tu z *Rastadt* przyjechał, dla oddania ich imieniem swojego dworu.

Słychać, że Landgraf Hessen Darmstadtcki, sam na miejsce kongressu uda się lub przynajmniej w bliskości mieszkać będzie.

Z Ratyzbony 25. Listopada.

Wczoraj oddano do dyktatury wypis z Xiąg kassowych Rzeszy. W miesiącu Październiku, nic do tey kassy zapłaconym ani z niey wydanym nie było. Znayduie się w niey teraz 568, ryńskich i 54 kreucarow (2275 zł. 18, groszy) Całkowity iej przychodroczny aż do końca Października, wynosił 5,607,278, ryńskich, wydatki zaś 5,606,709, ryńskich.

Z Frankfortu 28. Listopada.

Wiadomość o chorobie niebezpieczney Elektora Bawarskiego przez naynowsze listy z *Munich* nie potwierdziła się.

Stany *Bryzgowii* starają się zapobiedz ustąpieniu tego kraju, Xiążęciu *Mordeny*.

Z Bazylei 25 Listopada.

Gen: *Buonaparte* przybył tu wczoraj w samo południe. Od *Genewy* aż do naszego miasta nigdzie się nie zatrzymywał, wyiawszy krotki czas w *Copet* i *Fraubrunn*. W *Langen-bruk* czekali na niego, niektorzy Deputowani, naszego miasta i 30 Dragonii, do których o mile z tąd korpus strzelcow mieyskich przyłączył się, i towarzyszyli mu aż do gościnnego domu *Trzech Krolow*, gdzie kompania woluntaryuszow mieyskich, paradowała, z armat także na wałach, miasta ognia dawano. Zbieganie się ludu, nawet z Francyi było bardzo wielkie. — Dwoch starych, pierwszych urzędnikow wraz z 4,

deputowanemi od rady tayney przyjmowali go, i iedli z nim obiad. Dla wszystkich był bardzo grzeczny, szczegulniey iednak bawił się z starszym cechowym *P. Ochs*. Pił za szczęście trwałe miasta i kraju *Bazylei*, i wielo-krotnie zapewniał, że ile od niego zależy, chętnie się do tego przykładac będzie. Po 5. godzinnym zabawieniu się, w dalszą podróż do *Rastadt* udał się. Gen: *Dufour* wraz z wielu innemi Francuzkiemi officerami i tu-teyszemi obywatelami towarzyszył mu aż do granicy Niemieckiej, gdzie powszechne odgłosy *vivat*, wystrzały z armat w *Bazylei* i *Huningen* dały się słyszeć. — Dwor jego nie jest liczny. Z powierźchowności zdaie się, że jest chorowity, lubo w istocie nie jest słaby, gdyż podróż swą począwszy od d. 18 t. m. iak z *Mediolanu* wyjechał dzień i noc odprawia.

Z Bazylji 25. Listopada.

Przejeżdżający tędy *G. Buonaparte* był witany nayprzod na granicy naszego kraju od Deputowanych z wielkiej rady, powtornie przy bramie naszego miasta, a potem w samym domu gościnnym, gdzie już wszystko dla iego przyjęcia naywspanialey przygotowane było. Słychać, że woyska Cesarzkie na granicach stojące, mają rozkaz witac go z naywiększemi honorami woyskowemi iakie kommanderującym Feldmarszałkom Cesarzkim są okazywane.

Z Lwowa 25, Listopada.

Marszruta korpusu *Kondeusza* stosownie do nowych rozkazow odmieniona została. Zamiaśc iść przez *Niemierow*, *Zółkiew* i *Brody*, poydzie przez *Łęcut* i *Zamość*, a podobno, potem przez *Lublin* do Litwy, nie zaś na *Wołyń*.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 15. GRUDNIA 1797 R. W PIĄTEK.

Z Wiednia 6. Grudnia.

Wiele regimentow będących przy woysku naszym nad *Renem* do dawnych kwater w *Morawii* i *Czechach* powraca.

Przez nasze miasto przejeżdżał kuryer Francuzki do *Konstantynopola*. Słychać że depesze jego ściągają się do odwołania Ob. *Aubert Dubayet*.

Minister stanu *Baron Thugut* oświadczył posłowi *Hollenderkiemu* *Baronowi Haefsten*, że ieszcze czas nie nadszedł w którymby mógł oddać listy swe wierzytelne.

Gdy *Hrabia Cobenzl* już nie powroci do *Peterzburga*, a będący tam *Hrabia Dietrichstein* odwołany został, jest przeto w projekcie wysłania tam w charakterze Posła albo Xiążęcia *Reuss* ministra naszego w *Berlinie* albo *Hrabiego Stahremberg* mieszkającego w *Londonie* w tymże charakterze.

Kollegium *Hrabiow Rzeszy* mianowało swym Posłem na kongres do *Rastadt* młodego *Hrab: Metternich* i ten już na miejsce swego przeznaczenia udał się.

Z Paryża 25. Listopada.

Przygotowania przeciw *Anglii* na brzegach morskich ciągle trwają. Tymczasem staramy się szkodzić nieprzyjacielowi kaprami naszymi. Z *Nantes* w jednym dniu 8. ich wyszło pod żagle, i z *Tulonu* wkrótce wypłynie *Admirał Latouche* z korsarską flotyllą z 4. fregat składającą się.

Z pewnością mowiono dawniej, że *tu Buonaparte* przyjedzie przed podróżą do *Rastadt*, teraz wiemy, że wszystkie projekta względem przyjmowania go są próżne. W *Odeon* zamysłano dać na jego honor wspaniały festyn.

Słychać, że *Gen: Berthier* w charakterze Posła do *Wiednia* posłany będzie. — Podatek na bilety teatralne dla wsparcia ubogich na 6. miesięcy przedłużony został.

Z *Lizbony* donoszą, że tam dla założenia szpitalu marynarki i laboratorium chemicznego zaciągają pożyczki 150,000 *crusadow* (bliisko 700,000 *złot: Polsk.*)

Paryża 27. Listopada.

Powszechnym jest mniemanie, że wyładowanie w *Anglii* wspólnie z *Hiszpanią* i *Hollandyą* przedsięwzięte będzie, 150,000. woyska przeznaczono na to: Wszystkie okręty i matkowie 3. mocarstw sprzymierzonych mają być użyci, prawa surowe wprowadzone będą dla utrzymania karności i zapobieżenia wszelkiej zdradzie.

Onegdaj rano *Deputowani Bernescy* opuścili *Paryż*, stosownie do wyraźnego rozkazu *Dyrektoryatu*, ażeby z *kraioiw Rzplitey Francuzkiej* wyiechali. Sposob ten postępowania z nimi, uważany razem z doniesieniami, które z *Szwajcaryi* odbieramy, wskazuje przyszłą odmianę w rządzie *Kantonow*. — *Malkontenci*

ogłaszają tam proteścacye przeciw prawom patrycyuszow mianując je przywłaszczonemi, a dla przyprowadzenia do skutku swych widokow, spodziewają się pomocy Francuzkicy, głaszając, że ta niezawodnie nastąpi.

Stosownie do listow z *Havre* Obywatel *Blanchard* nowy osobliwszy wynalazek zrobił, o którym wiele piszą. Figura kobiety przez niego urządzoney, dyryguie elektrycznością, zabija z pistoletu ptaka w locie &c. &c.

Dyrektoryat W. wydał wyrok pod d. 24. t. m. zabraniając wszystkim nie będącym jeszcze zupełnie z listy emigrantow wymazanym udawania się do wysp morza Adryatyckiego przez traktat w *Campo Formido* Francyi zapewnionych. Wyrok ten rościąga się także do wszystkich duchownych, ktorzy tam nie mieszkali w czasie podpisania tego pokoju pod karą na jednych i na drugich, iż będą traktowani jako szpiegowie i sądzeni przez kommissyą wojskową.

Ambassador *Truguet* w kilku dniach do *Madrytu* wyjeżdza — ma się starać o przyspieszenie wyścia floty Hiszpańkicy na morze.

P. Cabarrus jest mianowany na miejscu Margrabiego *del Campo* Ambasadorem Hiszpańskim przy naszey Rzpltey. — Wielu mniema (pisze *Poultier*) że *Plevile Pelay* kommanderować będzie wylądowaniem w Anglii. — Między *Paryżem* i *Calais* będzie ustawiony telegraf dla komunikacyi z armią Angielską. — Monumenta kunsztow i dzieł szacowne z Włoch do *Marsylii* przesłane, sprowadzają teraz do *Paryża*, jest 228 obrazow, 102 sztuk snycerstwa tak popiersi jako i statuw, 1295. antykow, 2545. Xiążek Manuskryptow, tudzież drukowanych na pergaminie i papierze, i 1051 sztuk do gabinetu Historii naturalney.

Fyzyk ieden nazwiskiem *Thilorier* podaje sposob wygodny transportowania *G. Buonaparte* i jego woyska do Anglii. Bez wątpienia (pisze on) wylądowanie przyprowadzone będzie do skutku, lecz tysiące rycerzy może być zatopionych w morzu nie mając sposobności potykania się. Podaję więc środek przez który floty naszych nieprzyjacioł i ich baterye broniące brzegow, staną się nie użytecznemi. Środek zdający się dopełnieniem śmiałości, lecz w istocie mniej niebezpieczny niż inne, które przedsięwziąć można, sposob do ukończenia wojny w dniu jednym i przywracający Europie wolność na morzu, i który straty iednego nawet człowieka nam nie przyniesie, sposob nakoniec kończący wielkie cuda większym jeszcze cudem. Obowiązuje się zrobić oboz przenośny i *Mongolfiere* dosyć obszerną dla przetransportowania na środek Anglii armii Francuzkicy.

Z *Hagi* 28 *Liśtopada*.

W tym tygodniu będący tu w charakterze sprawującego interessa od Elektora Bawarskiego, względem *Berg op zoom* do *Rastadt* pojechał.

25.000 woyska armii północney powracając od *Renu* do *Hollandyi* znaczną odmianę w rozkładzie woysk *Hollenderskich* na garnizonach sprawiły, te ostatnie wewnątrz kraju a pierwsze na granicy stać będą.

Obywatel *Blauw* bywszy nasz Poseł w *Paryżu*, a potem we *Włoszech* powrócił w tych dniach, i znowu w *Konwencyi* zasiada.

Na wczorayszey sessyi *Konwencyi Narodowej* Prezydent icy Ob: *S. J. Lange* donosił o śmierci *Krola Jmci Pruskiego*.

Z *Strazburga* 30. *Liśtopada*.

Z *Szwajcaryi* odbieramy powtorne doniesienia, że *Rzplita Francuzka* przez ta-

iemny artykuł traktatu w *Campo Formido*, zapewniła sobie *Frickthal* dla ustąpienia go stanowi Bazylijskiemu, za niektóre jego części departamentem *Montterrible* zajęte. Rząd Bazylijski ma w tym celu posłać deputowanego do *Paryża*, wielu mniema, że *P. Ochs* mianowany na to będzie. Ten przed kilku dniami wniósł na radzie stanu projekt, który bardzo zdziwił jego kolegów, to jest: plan przejrzenia konstytucyi dla zbliżenia iey do pierwszych zasad, a to dla uniknienia (jako mówił) rewolucyi Nie wiemy jeszcze co w tey mierze postanowiono.

Z *Mediolanu* 25. *Listopada*

Ciało nasze prawodawcze zgromadziło się pierwszy raz d. 22. i wykonało przysięgę przepisaną. Rada starszych przywołała potym ministra wojny dla zapewnienia się czyli fortece *Mantua*, *Peschiera* i *Ferrara* są w potrzeby wojenne na rok cały opatrzone. Mianowano potym kommissyą dla podania środków przyzwoitych w celu zabezpieczenia Rzeplitey. — Na sessyi wczorayszey Dyrektoryat był wezwany do zdania raportu względem terażniejszego stanu Rzeplitey. Gdy ścieśnił wolność druku, postępek ten był mu naganiony z żądaniem, ażeby to ustało.

Z *Mediolanu* 26 *Listopada*.

Gen: *Kilmaine* ma kommandę tymczasową armii Francuzkiej we Włoszech. Wkrótce spodziewamy się odebrać wiadomość o wtargnieniu wojsk Cisalpińskich do stanu kościelnego, jeżeli Papież nie uzna naszey Rzeplitey. — Mowią także o pretensyi naszego rządu do Papieża 30 milionów, z powodu zrobionych długów w 3. legacyach wcielonych do Rzeplitey.

Listy z *Raguzy* zawierają, że flota Francuzka w kanale *Calamotta* stojąca, składa się z 3. liniowych okrętów od 84 armat, 3. od 74 i 1. fregaty od 40 dział, jest na niej 4000 wojska Francuzkiego do

wylądowania, oprócz małego korpusu *Cisalpinów*. Jak tylko tam eskadra zawinęła, zaraz rząd *Raguzahński* wysłał deputacyą z powitaniem Kontr Admirala *Brueys*, ten przyjechał do miasta, udał się do senatu i zapewnił o przychylności i przyjaźni Rzeplitey Francuzkiej.

Z *Akwizgranu* 27 *Listopada*.

Stosownie do raportów z *Bonn* d. 25. Ob: *Rudler* nowy kommissarz Francuzki w kraiu między *Mozą*, *Mozellą* i *Renem* codziennie był w tym mieście spodziewany w towarzystwie Ob. *Hoffmann* bywszego nauczyciela w *Moguncyi*.

Z *Rastadt* 2 *Grudnia*.

Gen: *Buonaparte* nagle i niespodziewanie dziś o godzinie drugiej po połnocy pojechał do *Paryża* w towarzystwie Gen: *Berthier* i wszystkich swoich adiutantów. Dajem i nocą iechać będzie, a powrot jego za dziesięć dni jest udeterminowany. — Gen: artylleryi Hrabia *Latour* pojechał także tey nocy z adiutantami swemi do główney swey kwatery w *Manheimie*. Gen: *Meerfeld* udał się także do *Manheimu*, gdzie przez czas niejakki zabawi. — Zamiana ratyfikacyi traktatu pokoju w *Campo Formido* podpisanego, nastąpiła wczoray przed wyjazdem Gen: *Buonaparte*, między wodzem tym i Ministrem Hrabią *de Cobenzel*. Xże Maurycy *de Lichtenstein* posłany został kuryerem do *Wiednia* i wiezie z sobą zapewne ratyfikacyą Dyrektoryatu wyk:

P. S. Hrabia *Meternich* przyjechał tu wieczorem.

Z *Madrytu* 10 *Listopada*.

Monarcha nasz okazał najwyższą radość za odebraniem wiadomości o podpisanym traktacie pokoju między Rzeplitą Francuzką i Cesarzem.

Ministrem skarbowym mianowany jest Franciszek *de Saavedra*, a Ministrem sprawiedliwości *de Sevellanos*. Obydwa są od

dawnego czasu znani jako przyjaciele Xiążęcia pokoju, który zawsze wielkie ma znaczenie. — Nowy także Minister marynarki jest obrany.

Dwór nasz daleki bardzo od robienia oddzielnego pokoju z Anglią jako niektóre wieści głosiły, gotów jest pozwolić na przejście wojska Francuzkiego do Portugalii, jeżeli to mocarstwo nie podpisze podanych sobie ostatnich warunków do pokoju.

W Hiszpanii mają być 4. porty za wolne ogłoszone, dopiero wiemy o dwóch to jest: *Cadix* i *Mallaga*.

Z Madrytu 14 Listopada.

Znaczenie Xiążęcia pokoju od czasu małżeństwa z Xiężniczką krwi Krolewskiej bardzo się powiększyło. Kredyt jego pomnożył się jeszcze przez odmiany za-

szłe w administracyi. O niektórych już donieśliśmy, następujące jeszcze wyrazić wypada. Generał *L. Don Jozef de Expelita* bywszy Vice-Król w *Santa Fe* został Gubernatorem rady Kastylijskiej na miejscu Biskupa *de Salamanque*, który mianowany jest Arcybiskupem *S. Jakuba*. — Odmiany te jako też i pierwsze nazywane są partya Francuzką. — Hrabia *Cabarrus* znacznie się do nich miał przyłożyć.

Gabinet tutejszy żadnego nie opuszcza sposobu do nakłonienia dworu Lizbońskiego, ażeby ratyfikował traktat pokoju zawarty dawniej z Francją. — Opatrzanie w żywność naszej stolicy było powodem do pewnych niespokojności, lecz teraz wszystko jest w dawnym porządku.

Die 48. Ziehung der Königl: Preussisch: Süd-Preussischer Dritten Zahlen Lotterie. Zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungsschulen, und Armen-Anstalten, ist geschehen in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Commissarien Donnerstag den 14. December 1797. früh um 9. Uhr. — Herausgezogene Nummern sind:

64. 72. 86. 68. 76.

Die 49 Ziehung ist Mittwoch den 27 December 1797. Früh um 9. Uhr. — Die Einfätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Sonnabend d. 23 December morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.

Die 50 Ziehung bleibt auf den 4. Januar.

In den Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau sind auch Loose zur Königl: Berliner Claffen Lotterie zu haben.

Dnia 14 tego Miesiąca między 5. i 6. godziną zginęły Papiery w języku Niemieckim i Francuzkim JW. Samuelowi Bronikowskiemu Szambelanowi J.K. Mei do Kommissyi Bankowej potrzebne, idąc Ulicą Długą od Kamienicy Forystyera, aż do Sgo Jędrzeia przez Ulicę Bielańską, dla czego uprasza się aby te Papiery od tego kto je znalazł były oddane do JP. Pęczkowskiego Adwokata, lub do JP. Mędrzeckiego Pisarza Kommissyi Bankowej w Pałacu Tepperowskim mieszkającego a przyzwolą odbierze nadgodę.

W dniu 13 Xbris przejeżdżającemu z Kommissyi dohr Dawidow do Warszawy zginął Worek duży biały w którym znajdowały się różne rzeczy mniejszey wagi, ale w tymże samym worku był futerał na wzor książki zrobiony w którym były Przywileje oryginalne, prawa, dokumenta i summarysze do Dohr Wilkowa i Woli Wiskowskiej Panien Brygitek Klasztoru Warszawskiego dziedzicznych należące. Te papiery ponieważ nikomu żadnego użytku przynieść nie mogą a dziedzicowi są bardzo potrzebne, zaczynam uprasza o ich oddanie do Klasztoru Panien Brygitek Warszawskich na Ulicy Długiej Nro 561. a za to przyzwolita oświadcza się nadgodą, zaś innych rzeczy razem znajdujących się chętnie właściciel odstępuje.

48. Ciągnięcie Króla J. Pruskiego Trzeciej Loteryi Liczbowej. Na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkół, tudzież na wsparcie Szpitalow urządzone, działo się w Warszawie w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiej we Czwartek d. 14. Grudnia 1797. rano o godzinie 9. — Wyciągnięone Numera są:

64. 72. 86. 68. 76.

49. Ciągnięcie będzie we Srzodę d. 27. Grudnia 1797. rano o godzinie 9tey. — Stawki u wszystkich Kolektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Soboty d. 25. Grudnia rano, a w Kantorze Generalnym w Warszawie aż do wieczora przed ciągnięciem przyjętemi będą.

50. Ciągnięcie będzie d. 4. Stycznia.

W Krolewskim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też dostać Losow na Krolewską Berlińską Loteryą Klasową.